

ÜLKELERİN COVID-19 SALGINI İLE MÜCADELESİ (HIRVATİSTAN, AVUSTURYA, BREZİLYA)

Prof. Dr. Tülin VURAL ARSLAN

Uludağ Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Dekan Yardımcısı

Sağlıklı Kentler Birliği Danışma Kurulu Üyesi

HIRVATİSTAN

Genel Tanıtım:

Hırvatistan, resmî adıyla Hırvatistan Cumhuriyeti, Avrupa'da Orta Avrupa, Balkanlar ve Akdeniz'in kesişme noktasında bulunan demokratik bir parlamenter cumhuriyettir. Başkenti aynı zamanda en büyük kenti Zagreb olan devlet, başkentin dışında 20 idari bölgeye bölünmüştür. Hırvatistan kıtasal alanı ve binden fazla adasıyla 56.594 km²'lik bir yüzölçümüne sahiptir. Ülkenin 4,29 milyonluk nüfusunun büyük çoğunluğu Hırvat'tır.

COVID-19'un Yayılma Süreci:

Hırvatistan'daki COVID-19 salgınındaki ilk vaka, İtalya'dan gelen bir hastanın pozitif test edildiği 25 Şubat'ta Zagreb'de bildirilmiştir. Aynı gün birinci ile ilişkili ikinci bir vaka da doğrulanmıştır. Hırvatistan'da rastlanan ilk koronavirüs vakasıyla ilgili olarak İtalya'ya giden bir Hırvat futbolseverin, Atalanta-Valencia mücadelesini seyretmek için maç günü gittiği ve bir sonraki sabah döndüğü anlaşılmıştır. Sporx'in Hırvat basınından aktardığı habere göre, Hırvatistan'da koronavirüs testleri pozitif çıkan Hırvat futbolsever, virüsü Milano'da kapmıştır. Korkutucu olan ise, futbolseverin İtalya'ya Atalanta ile Valencia arasındaki maçı izlemek için gitmiş olması ve San Siro'da o gün 40 bin kişiyle birlikte maçı seyretmesidir. Maç günü Milano'ya giden Hırvat futbolsever, bir sonraki gün Hırvatistan saati ile sabah 08:00'da ülkeye geri dönüş yapmıştır. Kontrol için bekletilen futbolseverin koronavirüs testleri pozitif çıkmıştır. Hırvatistan'ı endişeye sevk eden durum ise, İtalya'da çalışan birçok Hırvat'ın koronavirüsün tespit edildiği tarihler arasında iki ülke arasında seyahat ettiği gerçeği olmuştur.

Mart 2020'de çok sayıda Hırvat şehrinde bir dizi vaka rapor edilmiştir. 12 Mart'ta ilk iyileşme bildirilmiş ve 18 Mart'ta virüsten ilk ölüm doğrulanmıştır. 19 Mart'ta ülkede kaydedilen vaka

sayısı 100'ü geçmiştir. Hemen 2 gün sonrasında bu sayı hızla ikiye katlanarak 21 Mart'ta 200'ü geçmiştir. 22 Mart'ta, Hırvatistan'ın başkenti Zagreb, 140 yılın en güçlü depreminden sarsılmıştır ve bu doğal afet Hükümet tarafından belirlenen sosyal mesafe tedbirlerinin uygulanmasında çeşitli sorunlara neden olmuştur. 25 Mart'ta 400'ü; 31 Mart'ta 800'ü; 12 Nisan'da 1.600'ü geçmiştir. 14 Nisan'da aktif vaka sayısı 1.258 ile zirveye ulaşmıştır. Bu sayılar Nisan ortasından itibaren ülkede alınan tedbirler dolayısıyla düşüşe geçerek 28 Nisan'da 800'ün altına, 7 Mayıs'ta da 400'ün; 17 Mayıs'ta da 200'ün altına düşmüştür.

Önlemler:

Hırvatistan'da virüsle ilgili endişeler, Çin'deki COVID-19 salgınının hızlı yükseliş i ile birlikte başladı. Ülkedeki Pelješac Köprüsü'nde çalışan Çinli işçilerin sayısı nedeniyle virüsün Hırvatistan'a girme olasılığının artmasıyla ilgili endişeler oluştu. Bunun sonucunda, Hırvatistan'daki bazı kurumlar bu potansiyel tehdide önceden tepki gösterdi.

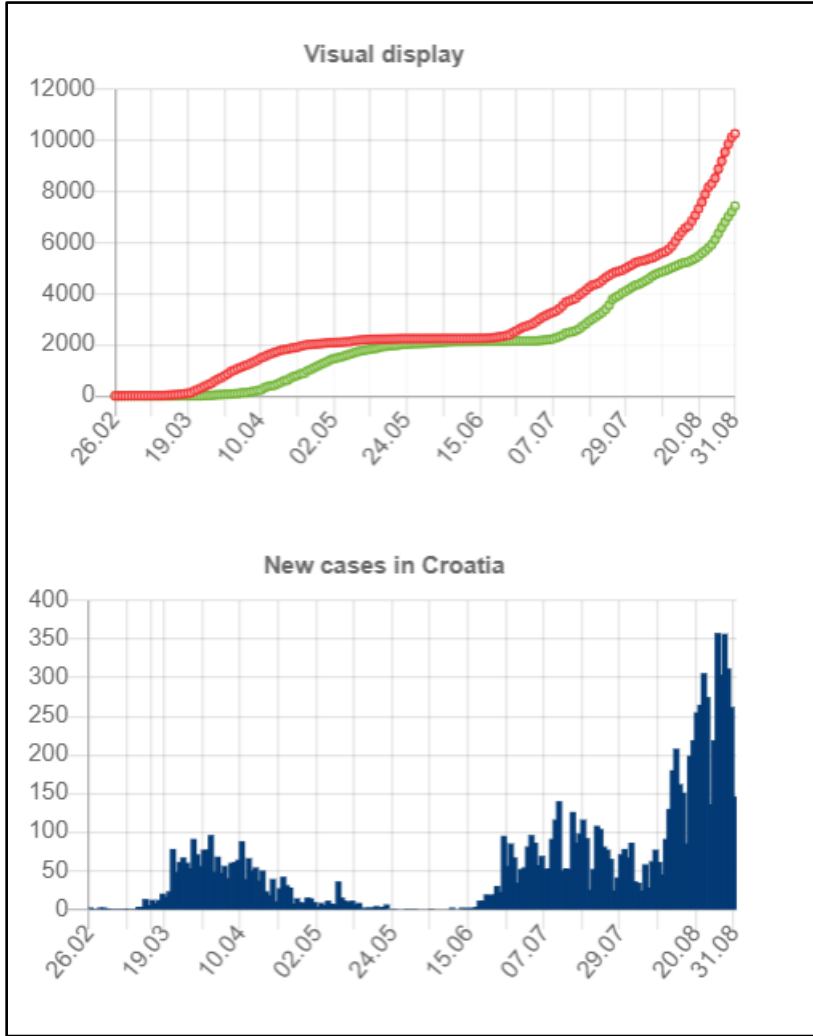
Dünyada ve özellikle Avrupa ülkelerinde de salgının baş göstermeye başlamasıyla birlikte Hırvatistan'daki havaalanları hazırlandı ve pasif önlemlerden geçmeye ve tetikte olmaya başladılar. Hırvatistan Sağlık Bakanlığı, Çin'e seyahat edenleri hasta insanlardan, hayvanlardan ve pazarlardan uzak durmaları, çiğ veya yarı pişmiş hayvanları yememeleri ve sık sık ellerini yıkamaları ve Çin'e seyahat planlarını doktorlarına bildirmeleri konusunda uyardı. Ülkenin Sağlık Bakanı Milan Kujundžić görevinden alınarak, yerine 31 Ocak'ta Vili Beroš Hırvatistan Parlamentosu tarafından yeni Sağlık Bakanı olarak onaylandı. Başbakan Andrej Plenković, değ işikliğ in nedenlerinden biri olarak koronavirüs sorununu gösterdi. Sağlık Bakanı Beroš, koronavirüs salgını ile ilgili olarak Bakanlık Kriz Merkezi ile ilk gününde bir toplantı yaptı. Bakanlık aynı gün koronavirüs salgını için Ulusal Kriz Merkezi kurulduğunu duyurdu.

Hırvat Halk Sağlığı Enstitüsü, Çin'den gelen veya yakın zamanda Çin'de bulunmuş kişiler için 2 Şubat'ta özel sağlık denetleme önlemleri başlattı. Bakan Beroš, 3 Şubat'ta Avrupa Sağlık ve Gıda Güvenliğ i Komiseri Stella Kyriakidou ve Avrupa İnsani Yardım ve Kriz Yönetimi Komiseri Janez Lenarčič ile koronavirüs ile ilgili durumu görüşmek üzere bir araya geldi. 13 Şubat'ta AB sağlık bakanları ile yapılan görüşmenin ardından Beroš, AB sınırlarının kapatılmasının olası bir önlem olduğunu söyledi. Bakan Beroš, 21 Şubat'ta Zagreb'deki Bulaşıcı Hastalıklar Hastanesi "Dr. Fran Mihaljević" de koronavirüs ile enfekte olduğundan

şüphelenilen veya doğrulanan kişiler için bir karantina birimi kurma kararı aldı. Diamond Princess yolcu gemisinde vakit geçiren bir Hırvat vatandaşı, ertesi gün o birimde karantinaya alındı. Hiçbir semptomu yoktu, ancak ihtiyati tedbir olarak 14 günlük karantina altına alındı. Plenković, Kriz Merkezi'nin günlük olarak toplanacağını ve Hükümetin koronavirüsün yayılmasını önlemek için gereken her türlü önlemi alacağını söyledi.

Oxford Üniversitesi'nde yapılan bir araştırmaya göre, 24 Mart itibarıyla Hırvatistan, enfekte sayısı ile bağlantılı olarak enfeksiyon azaltma konusunda dünyanın en katı kısıtlamalarına ve önlemlerine sahip ülkedir (<https://www.thedubrovniktimes.com/news/croatia/item/8669-croatia-has-strictest-response-to-coronavirus-in-the-world-states-oxford-university>). Ülkede COVID-19'un görülmeye başlamasından kısa bir süre sonra, Hırvat hükümeti kontrolü, bu tür olağanüstü durumlarla ilgilenen uzmanlardan oluşan bir örgüt olan Sivil Koruma Müdürlüğü'ne devretti ve bu nedenle herhangi bir siyasi etkiyi tamamen atlamış oldu. Hükümet vatandaşlar için ilgilendikleri tüm bilgiler için bir coronavirus.hr web sitesi ve gönüllülerin sorularını yanıtladığı yeni bir telefon hattı 113 kurdu (<https://www.rtl.hr/vijesti-hr/korona/3665535/hrvatska-ima-12-novih-bolesnika-81-zarazenih-ukupno-situacija-u-europi-nije-dobra>). 3 Nisan'da Hırvatistan Halk Sağlığı Enstitüsü, Nada adlı bir Facebook sohbet robotu uygulamaya koydu ve 14 Nisan'da Hükümet, Andrija lakaplı bir WhatsApp sohbet robotu sundu. Bu iki web ortamı ile kendinde bulaş olma durumu olduğunu düşünen kişiler ve halkın bilgilendirilmesi amaçlandı. Böylelikle sağlık çalışanların yükü bir nebze de olsa hafifletilmeye çalışıldı.

Tablo1: Hırvatistan'da günlere göre toplam vaka sayısı

Tablo 2: Hırvatistan'da günlük vaka sayısı

Ülkede sağlık ve bilgilendirme alanında alınan tedbirlerin yanı sıra çeşitli ekonomik tedbirler de Mart ayı ortalarında alınmaya başlamıştır. 14 Mart'ta, Hükümet fiyat artışlarını yasaklamıştır. Salgın süresince ihtiyaç duyulabilecek hijyenik ürünler ve temel ihtiyaç maddelerinin fiyatlarının 30 Ocak tarihindeki fiyatlara geri çekilmiştir. Bu bağlamda, un, süt, süt tozu, yumurta, şeker, tuz, pirinç, makarna, taze et, balık, meyve, sebze, konserve et, konserve balık, yemeklik yağ, bebek maması, bebek bezleri, içme suyu, çamaşır deterjanı, bulaşık makinesi deterjanı, sabun, su dezenfektanları, alan dezenfektanları, konsantre alkol dahil el dezenfektanları, tehlikeli madde giysileri ve diğer koruyucu giysiler ve ayakkabılar, gözlükler, koruyucu eldivenler, koruyucu ayakkabı kılıfları, koruyucu maskeler, solunum maskeleri / nakil fanları, ilaçlar, tıbbi ürünler ve tıbbi sistem için yatak örtüleri gibi ürünlerin fiyatlarının salgına bağlı olarak aşırı artışının ya da karaborsa haline gelmesinin önü

alınmıştır. Başbakan Plenković bir gün sonra 15 Mart tarihinde Hükümetin kararını Avrupa Komisyonu Başkanı Ursula von der Leyen'e bildirdi. Devlet Müfettişliği, fiyat denetimlerinin 3.000 ila 15.000 HRK arasında değişen cezalarla 17 Mart'ta başlayacağını duyurdu.

Başbakan Plenković 17 Mart'ta alışveriş merkezlerinin, bazı dükkanların, restoranların, sinemaların, tiyatroların, okuma salonlarının, kütüphanelerin, spor salonlarının, spor salonlarının, eğlence merkezlerinin, dans okullarının, çocuk ve diğer atölyelerin, sergilerin, fuarların, gece kulüplerinin ve diskoların kapatıldığını duyurdu. Hükümet, koronavirüs salgınının etkisiyle mücadele eden işletmeler için vergi ödemelerinin ve kredilerin en az üç ay ertelenmesi gibi kısa vadeli ekonomik önlemler önerdi.

18 Mart'ta önemli turizm merkezlerinden biri olan Split'teki Le Méridien LAV oteli 23 Mart'tan 15 Nisan'a kadar kapanacağını duyurdu. 19 Mart'tan itibaren hizmet sektöründe gerekli olmayan tüm faaliyetler kapatıldı.

Ülkedeki COVID-19 salgınını azaltmak amacıyla eğitim faaliyetlerinde çeşitli düzenlemeler yapıldı. 11 Mart'ta yapılan bir duyuru ile ülkenin büyük bir kısmının yer aldığı Istria Bölgesindeki anaokulları, okullar ve üniversitelerin 13 Mart'tan itibaren kapatılacağı ve ilk dört sınıf öğrencilerinin HRT 3 TV kanalı veya Microsoft Office'ten Sharepoint aracılığıyla derslere uzaktan eğitimle katılacağı bildirildi. Daha sonrasında Başbakan Plenković 13 Mart'ta Hırvatistan'daki tüm anaokullarının, okulların ve üniversitelerin 16 Mart'tan itibaren iki hafta süreyle kapatılacağını duyurdu.

16 Mart'ta Eğitim Bakanı Blaženka Divjak, Hırvatistan'daki çevrimiçi derslerden sorumlu olan CARNET'in o anda çevrimiçi dersleri imkansız hale getiren bir siber saldırının kurbanı olduğunu doğruladı. Aynı günün ilerleyen saatlerinde Bakan Divjak, CARNET'in gün içinde on siber saldırı yapıldığını bildirdi; ancak, yine de çevrimiçi derslerin başarılı bir şekilde gittiğini doğruladı.

1 Nisan'da Bakan Divjak, Hırvatça Matura (ülkede lise eğitiminin tamamlanıp üniversite eğitimine geçilmesi uygulanan bir sınav) sınavının 16 Mayıs'tan itibaren erteleneceğini duyurdu. 15 Nisan'da, Matura'nın büyük olasılıkla Haziran ayında yapılacağını doğruladı. 6 Mayıs'ta Bakan Divjak, seçmeli konularda Matura'nın yapılmayacağını açıkladı. Ancak bir gün sonra, kamuoyu baskısı üzerine karar geri çekildi.

25 Haziran'da Hırvatistan, Bosna Hersek, Sırbistan, Kuzey Makedonya ve Kosova'dan ülkeye giriş yapan tüm yolcular için zorunlu olarak kendi kendilerini toplumdan izole etmeleri istendi; Ancak bu karar Matura sınavına girmek için ülkeye giren öğrenciler için zorunlu değildi.

Değerlendirme:

Hırvatistan'da COVID-19 salgını ile ilgili alınan erken önlemler ülkede salgının Mayıs ayı başında kontrol altına alınmasına ve ay boyunca vaka sayısının çok azalmasına sebep olmuştur. Buna ek olarak halkın bililendirilmesi için 2 ayrı web sitesinin açılması günlük olarak ve bölgeler bazında sayılara dayalı grafikler ile bilgilendirilme yapılması da salgının azaltılmasında önemli etkenlerdir Ancak lkenin Avrupa'nın güneyinde yer alan önemli bir turizm bölgesi olması Mayıs ayı sonlarından itibaren bu bölgeye hızlı bir turist akınını da beraberinde getirmesi vaka sayısının bu süreçten sonra hızlıca artmasına sebep olmuştur.

Kaynaklar:

<https://www.kibrishaberci.com/hrvatistanda-korona/>

<https://www.koronavirus.hr/latest-news/150>

https://en.wikipedia.org/wiki/COVID-19_pandemic_in_Croatia

<https://www.total-croatia-news.com/news/43007-croatia>

AVUSTURYA

Genel Tanıtım:

Avusturya, Orta Avrupa'nın güney kesiminde kara ile çevrili bir Doğu Alp ülkesidir. Avusturya dokuz federe devletten oluşur; bunlardan biri Avusturya'nın başkenti ve en büyük şehri Viyana'dır. Kuzeybatıda Almanya tarafından sınırlanmıştır; kuzeyde Çek Cumhuriyeti; Kuzeydoğuda Slovakya; Doğuda Macaristan; Güneyde Slovenya ve İtalya; batıda ise İsviçre ve Liechtenstein ile sınırlanmıştır. Avusturya 83.879 km²'lik bir alanı kaplar ve yaklaşık 9 milyonluk bir nüfusa sahiptir. Almanca ülkenin resmi dili olsa da, birçok Avusturyalı, çeşitli Bavyera lehçelerinde gayri resmi olarak iletişim kurmaktadır.

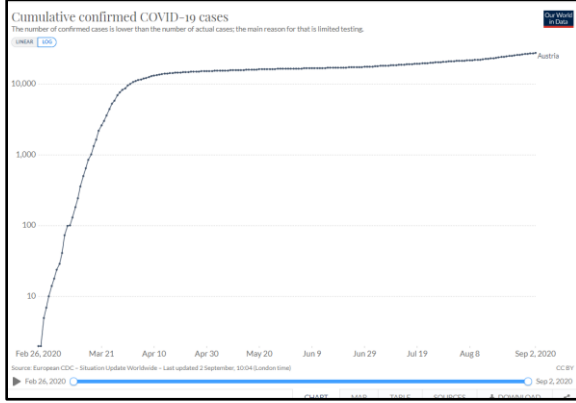
COVID-19'un Yayılma Süreci:

Avusturya'daki COVID-19 salgınındaki ilk iki pozitif vaka 25 Şubat 2020'de doğrulanmıştır. Bu iki vaka İtalya'da Lombardiya'dan seyahat eden ve Innsbruck'taki bir hastanede tedavi edilen 24 yaşında bir erkek ve 24 yaşında bir kadın hastadır. 27 Şubat'ta Viyana'daki 72 yaşındaki bir erkeğin testi de pozitif çıkmıştır. Bu kişinin grip semptomları gösterdiği için bu tarihten 10 gün önce hastaneye yatırıldığı belirtilmiştir. 28 Şubatta iki çocuklu bir ailenin de SARS-CoV-2 testi pozitif çıkmıştır. Bu ailenin İtalya'nın Lombardiya bölgesinde tatil yapmış olduğu öğrenilmiştir. Ailenin 15 yaşındaki oğlunun devam ettiği lisedeki 4 öğretmen ve temas ettiği 23 öğrenci de önlem olarak evde tecrit edilmişlerdir.

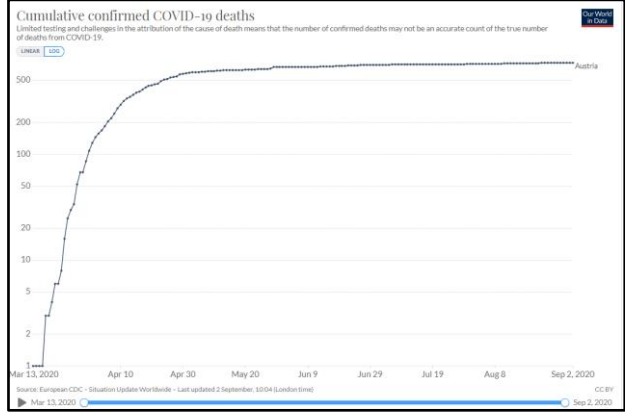
Avusturya'da 25 Şubat'ta ilk vakanın tespit edilmesinden sonra 1 Mart'ta bu sayı 10'a yükselmiştir. 1 Mart'tan itibaren Almanya ve İskandinav ülkelerindeki yetkililer, Avusturya'nın İsviçre, Liechtenstein ve İtalya sınırlarına yakın bölgede bulunan Tirol Bölgesinin önemli kayak merkezi olan Ischgl'i koronavirüs salgının yayılımında etkin bölge olarak tanımlamaya başladılar. Şubat sonundan itibaren meydana gelen bulaşmaların hikayeleri izlendiğinde birkaç yüz enfeksiyonun bu kasabaya gitmiş olan kişilerde görüldüğü anlaşıldı. Bu bölgedeki riskler azaltılarak, tüm şehir 13 Mart'ta karantinaya alındı.

16 Mart'ta COVID-19 pozitif tanısı konulan sayı 1004'e çıkmıştır bu sayı kısa zaman içinde katlanarak artmış; 1 Nisan tarihinde 10.482'ye ulaşmıştır. COVID-19 dolayısıyla da ölümler artmaya devam etmiştir. 16 Mart tarihinde toplam ölüm sayısı 3 iken 1 Nisan'a gelindiğinde bu sayı 146'ya çıkmıştır. 25 Nisan'da COVID-19 testi pozitif vaka sayısı 15.038'e ulaşmıştır. Bu tarihte de toplam ölüm sayısı 530'a çıkmıştır. Nisan sonundan sonra kontrol altına

alınmaya başlayan salgında toplam vaka sayısı, Mayıs sonuna kadar hızlı bir artış göstermemiştir. 31 Mayıs tarihi itibariyle toplam tespit edilen vaka sayısı 16.731, toplam ölüm sayısı da 668'dir.

Tablo 3: Avusturya'da tarihlere göre tespit edilen toplam COVID-19 vaka sayısı

Tablo 4: Avusturya'da tarihlere göre toplam COVID-19 dolayısıyla ölüm sayısı

Önlemler:

10 Mart'ta hükümet, tüm üniversitelerin en geç 16 Mart'a kadar derslerini kapatacağını açıkladı. 500'den fazla kişinin katıldığı tüm açık hava etkinlikleri ve 100'den fazla kişinin katıldığı tüm iç mekan etkinlikleri iptal edildi. 14 yaşından büyük tüm çocuklara 15 Mart'tan itibaren evde kalmaları emredildi. 14 yaşından küçük çocuklar için ise bu yasak 17 Mart'tan itibaren başladı. Çocukların dışarı çıkmalarına ilişkin bu yasaklar 4 Nisan'a kadar uygulandı. İtalya'dan gelenler için seyahat kısıtlamaları getirildi. Hükümet, halktan sosyal temastan kaçınmasını istedi.

12 Mart'ta Avusturya, Viyana'da Kaiser-Franz-Josef Hastanesinde 69 yaşındaki bir adamın vefatını COVID-19'un ilk ölümü olarak doğruladı. 13 Mart'a kadar 422 doğrulanmış vaka vardı. Salgının daha çok yayılmasını önlemek için hükümet COVID-19 ile enfekte olma potansiyeli olan kişilerin enfeksiyon riskini azaltmak için hiçbir koşulda bir doktora veya ayakta tedavi kliniğine gitmemesini; bunun yerine 1450 telefon numaralı Sağlık Hizmetleri'ni aramalarını istedi. 15 Mart'ta, pandemiden önceki diğer Pazar günlerine göre bu numaraya yaklaşık 70 kat daha fazla çağrı yapıldı.

15 Mart'ta, beşten fazla kişinin katıldığı halka açık toplantılar için de yasak duyuruldu ve restoranların 17 Mart'tan itibaren kapatılması emredildi. Ayrıca Tirol valisi Günther Platter tüm eyalet için bir haftalık tecrit ilan etti. Tirol'de ikamet edenlerin yiyecek veya ilaç satın almak, doktora gitmek, nakit çekmek veya köpek gezdirmek gibi gerekli nedenler dışında evlerinde kalmaları istendi.

16 Mart itibarıyla çeşitli meslek gruplarının çalışmaları; temel ihtiyaç maddelerinin karşılanması ve diğer bazı zorunlu koşullar dışında ülke çapında sokağa çıkma yasağı getirildi. 27 Mart'ta Federal Sağlık Bakanı Rudolf Anschober, Avusturya'da salgının 2020 Nisan ortası ile Mayıs ortası arasında zirveye çıkmasının beklendiğini duyurdu.

17 Mart'ta Avusturya, sınır kontrollerine ek olarak İtalya, Çin'in Hubei Eyaleti, İran ve Güney Kore'den gelenlerden dört günden daha eski olmayan korona testine sahip olanlar dışında ülkeye tüm gelişleri yasakladı.

30 Mart'ta Avusturya hükümeti, 6 Nisan'dan itibaren süpermarketlere giren herkesin yüz maskesi takması gerektiğini duyurdu. 30 Mart'ta Avusturya hükümeti rastgele testler yapacağını duyurdu. 1 Nisan'dan 6 Nisan'a kadar, rastgele testler, virüsten etkilenen bölgelerde rastgele seçilen 2000 adayla SORA Enstitüsü tarafından gerçekleştirildi; Adayların 1544'ü test edildi. Çalışmaya dayanarak, hastaneye kaldırılmayan popülasyondaki enfeksiyon görülme sıklığı yeniden hesaplandı ve %0.33 civarında bir tahminle sonuçlandı. 14 Nisan'da toplu taşıma araçlarında da yüz maskesi takmak zorunlu hale geldi.

21 Mayıs'ta Avusturya Şansölyesi Sebastian Kurz, turizmin Avusturya ekonomisinin itici gücü olduğunu, GSYİH'sının (Gayri Safi Yurt içi Hasıla) yaklaşık %8'ini oluşturduğunu ve yüz binlerce çalışana içerdiğini belirtti. Şansölye, genellikle İtalya'da tatil yapmayı tercih eden Alman turistleri daha güvenli olan Avusturya'ya davet etti ve bu turizm atağı için 40 milyon Euro'luk uluslararası bir kampanya başlattı. 23 Mayıs'ta Almanya ve İsviçre'den yola çıkıp, İtalya'ya giden turistlerin Avusturya sınırlarını geçmelerine izin verildi, ancak ulusal sınırları içinde her türlü duraklama yasaklandı.

Değerlendirme:

Avrupa'nın tam ortasında kalan ve önemli bir geçiş güzergahı olan Avusturya diğer Avrupa ülkelerindeki salgından önemli ölçüde etkilenmiştir. Ancak erken alınan tedbirler dolayısıyla salgının hızlı bir biçimde yayılması kontrol altına alınmıştır.

Kaynaklar:

https://en.wikipedia.org/wiki/COVID-19_pandemic_in_Austria

<https://www.siaaustria.com/2020/03/13/covid-19-update/>

<https://ourworldindata.org/coronavirus#coronavirus-country-profiles>

BREZİLYA

Genel Tanıtım:

Brezilya resmi olarak Brezilya Federal Cumhuriyeti hem Güney Amerika hem de Latin Amerika'daki en büyük ülkedir. 8,5 milyon kilometrekare ve 211 milyondan fazla nüfusla Brezilya, dünyanın beşinci en büyük yüzölçümüne sahip ve en kalabalık altıncı ülkesidir. Başkenti Brasília'dır ve en kalabalık şehri São Paulo'dur. Federal yapı 26 eyaletin bir araya gelmesinden oluşur. Resmi dil Portekizce'dir. Bir yüzyılı aşkın bir süredir dünyanın farklı bölgelerinden gelen kitlesel göç nedeniyle çok kültürlü ve etnik açıdan çok çeşitliliğe sahip uluslardan biridir.

Doğusunda Atlantik Okyanusu ile çevrili olan Brezilya, 7.491 kilometrelik (4.655 mil) bir kıyı şeridine sahiptir. Ekvador ve Şili dışında Güney Amerika'daki diğer tüm ülkelere sınırları vardır ve kıtanın kara alanının %47,3'ünü kaplar. Amazon havzası, çeşitli yaban hayatına, çeşitli ekolojik sistemlere ve çok sayıda korunan habitatı kapsayan geniş doğal kaynaklara ev sahipliği yapan geniş bir tropikal ormanı içerir.

COVID-19'un Yayılma Süreci:

28 Ocak 2020'de Brezilya Sağlık Bakanlığı, Belo Horizonte'de Çin'in Wuhan kentinden yeni dönen bir öğrenciyle ilgili şüpheli bir COVID-19 vakasının araştırıldığını duyurdu. Ertesi gün Bakanlık, Porto Alegre ve Curitiba'daki diğer iki şüpheli vakayı da araştırdığını belirtti.

3 Şubat'ta Brezilya hükümetinin Wuhan'daki vatandaşların ülkeye geri dönmesine yardım edeceği açıklandı; 5 Şubat'ta, 34 Brezilya vatandaşını ülkelerine geri göndermek için Wuhan'a iki uçak gönderildi. Yolcular ve diğer tüm mürettebatın, Anápolis'teki Brezilya Hava Kuvvetleri üssünde 18 gün boyunca karantina altına alınacağı ve izleneceği duyuruldu. 18 günlük karantina ertesinde, çok sayıda tekrarlanan testlerde negatif sonuç çıktıktan sonra 23 Şubat'ta bu kişiler kendi kentlerine gönderildiler.

25 Şubat'ta Brezilya'daki(ve hatta Güney Amerika'daki), ilk doğrulanmış COVID-19 vakasının São Paulo Sağlık Bakanlığı tarafından İtalya'nın Lombardiya şehrinde dönen 61 yaşındaki bir erkek olduğu açıklandı. Kısa süre sonra İtalya'dan yeni dönen başka bir kişide ikinci bir vaka doğrulandı. 6 Mart'ta yaptığı bir konuşmada Brezilya Başkanı Jair Bolsonaro,

bölge sakinlerine "en iyi koruyucu önlem olarak uzmanların tavsiyelerine kesinlikle uymalarını" tavsiye etti; ancak "paniğe kapılmak için bir neden olmadığını" belirtti.

12 Mart'ta, Bolsonaro'nun basın sekreteri Fábio Wajngarten'in COVID-19 için yaptırdığı testin sonucunun pozitif çıktığı bildirildi. Bolsonaro için ertesi gün yapılan test negatifti. Ancak bu durum, kabinede olası COVID-19 yayılımının daha dikkatle izlenmesine yol açtı. Maden ve Enerji Bakanı Bento Albuquerque ve Federal Senato Başkanı Davi Alcolumbre dahil olmak üzere kabine içindeki vakaların sayısı artmaya başladı; 20 Mart'a kadar Brezilya, federal kabine üyeleri arasında ikinci en büyük vakaya sahip oldu.

13 Mart'ta, Silver Shadow yolcu gemisi Bahamalar'dan Brezilya kıyılarına geldi ve bir şüpheli COVID-19 vakası içeren gemi, toplamda 318 yolcu ve 291 mürettebatla Pernambuco'ya demirledi. Gemi sağlık yetkilileri tarafından izole edildi. 17 Mart'ta Brezilya COVID-19 dolayısıyla ilk ölümünü kaydetti. O tarihte ülkede 291 teyit edilmiş vaka vardı. 20 Mart'a kadar, eyalet sağlık bakanlıkları 26 eyaletin 23'ünde yaklaşık 1000 doğrulanmış vaka bildirdi.

28 Mart'ta Sağlık Bakanlığı Brezilya'da 3.904 doğrulanmış vaka ve 114 ölüm olduğunu bildirdi ve bu da % 2,9'luk bir ölüm oranını ifade ediyordu. Ölümlerin yaklaşık %90'ı 60 yaşın üzerindeki insanlardı ve çoğu erkekti. Ölümlerin %84'ünde, hastalarda en az bir risk faktörü vardı, en yaygın olarak kalp hastalığı, ardından diyabet ve bir akciğer hastalığı olan pnömopati gelmekteydi.

10 Nisan'da Brezilya'da teyit edilen vaka sayısı 20.000'e yaklaşırken, korona virüse bağlı 1000. ölüm doğrulandı. 14 Nisan'da Brezilya Sağlık Bakanlığı toplam 25.262 doğrulanmış vaka ve 1.532 doğrulanmış ölüm bildirdi. Buna karşın 14.000'den fazla kişinin iyileşerek hastaneden taburcu edildikleri ve hastalıkla ilgili semptom göstermedikleri bildirildi. Ancak tamamen virüsten arınmış olduklarına dair bir açıklama yapılmadı.

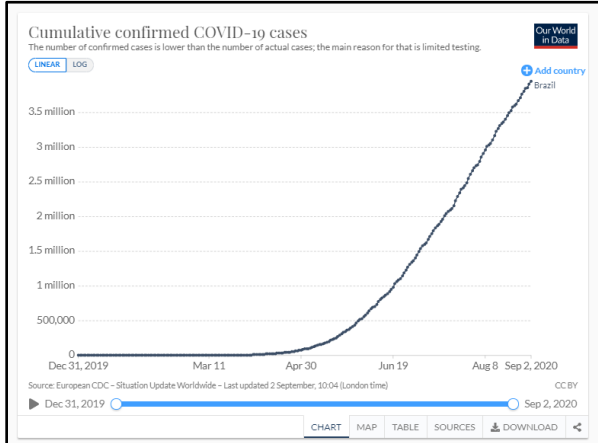
Başkan Bolsonaro, sosyal mesafe kuralları konusundaki anlaşmazlıklar nedeniyle Sağlık Bakanı Luiz Henrique Mandetta'yı görevinden aldı ve işyerlerinin "olabildiğince çabuk" yeniden açılmasından yana olan bir sağlık bakanı atayacağını söyledi. Kısa bir süre sonra Nelson Teich onun yerine Sağlık Bakanı olarak atandı.

20 Nisan'da birkaç şehirde sosyal izolasyon kuralları kolaylaştırılmaya başladı. Bazı perakende mağazalarının açılmasına müşteriler maske taktığı, yüz yüze müşteri sayısı azaldığı

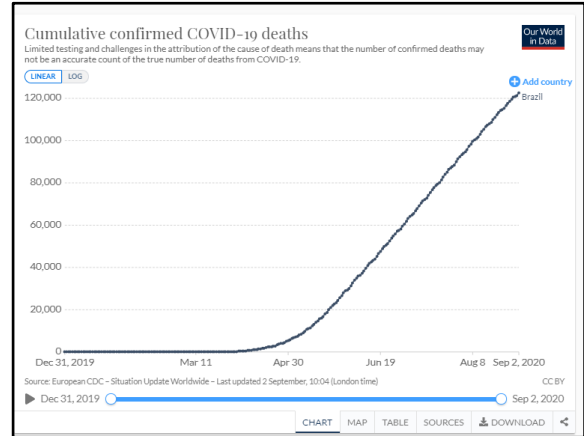
ve müşterilerin kişisel bilgileri takip edildiği sürece izin verildi. 24 Nisan'da Brezilya 50.000'den fazla vaka doğrulandı. 30 Nisan'a gelindiğinde ise doğrulanmış vaka sayısı 87.000 i aşarak, Çin'deki toplam vaka sayısı geçildi.

3 Mayıs'ta Brezilya yüz binden fazla vakayı doğruladı; vaka sayısı 10 günden kısa bir sürede ikiye katlanmış oldu. 7 Mayıs'ta Amazonas ve Pará'nın kuzey eyaletlerindeki birkaç şehir, virüsün yayılmasını engellemek için sosyal izolasyon önlemleri almaya başladı. 9 Mayıs'ta Brezilya on binden fazla ölümü doğruladı; iki haftadan kısa bir süre içinde ölüm sayısı da ikiye katlanmış oldu.

14 Mayıs'ta Brezilya'da 200.000'den fazla vaka doğrulandı; vaka sayısı 11 günde iki katına çıktı. Ceará eyaleti, Rio de Janeiro'yu geride bırakarak, pozitif vaka teyit edilen sayılarda en çok ikinci eyalet oldu. 31 Mayıs'ta Brezilya, beş yüz binden fazla vakayı doğruladı; böylelikle vaka sayısı 16 günlük kısa bir süre içinde iki katından çok artış göstermiş oldu.

Tablo 5: Brezilya'da tarihlere göre tespit edilen toplam COVID-19 vaka sayısı

Tablo 6: Brezilya'da tarihlere göre tespit edilen toplam COVID-19 ölüm sayısı

Önlemler:

13 Mart'ta Sağlık Bakanlığı Brezilya'ya yurtdışından gelenlerin, ülkeye varışlarından itibaren en az 7 gün boyunca kendi kendilerini tecrit etmelerini tavsiye etti. Sağlık Bakanı Luiz Henrique Mandetta, Venezuela'nın çökmekte olan sağlık sistemi nedeniyle sınırın kapatılması çağrısında bulundu ve Brezilyalı yetkililer 17 Mart'ta Venezuela ile olan sınırlarını kısmen kapattı. Santa Catarina eyaleti olağanüstü hal ilan etti ve gerekli olmayan tüm işyerlerinin

kapatılmasını emretti ve toplu taşıma, şehirlerarası ve eyaletler arası otobüsleri, halk toplantıları, konserler, tiyatrolar, spor etkinlikleri ve dini hizmetleri askıya aldı

18 Mart'ta Rio de Janeiro ve Rio de Janeiro eyaletindeki diğer beş belediye- São Gonçalo, Guapimirim, Niterói, Nova Iguaçu ve Mesquita - koronavirüsü kontrol altına almak için olağanüstü hal ilan etti. Ertesi gün Rio Grande do Sul hükümeti acil bir durum ilan etti. Alınan tedbirler arasında eyaletler arası seyahatin yasaklanması ve pazarlarda satılan ürünlerin kısıtlanması vardı. 20 Mart'ta Rio Grande do Norte hükümeti olağanüstü hal ilan etti.

21 Mart'ta, São Paulo'daki vakalar iki saat içinde neredeyse %40 arttı. Bu dönemde ölümler de arttı. Eyalet, yaşamsal ihtiyaçların karşılanması konusunda gerekli olmayan işletmeler için 24 Mart'tan, 7 Nisan'a kadar süren bir kapatma emri çıkardı. Campinas bölgesindeki şehirler acil durum ilan etti; Hortolândia, Holambra, Indaiatuba, Itapira, Jaguariúna, Mogi Guaçu, Mogi Mirim, Paulínia, Sumaré ve Águas de Lindoia, COVID-19 vakalarının yayılmasını içeren özel tedbirler içeren kararnameler yayınladı. Valinhos ve Vinhedo, olağanüstü hal ilan etti. Bu süreçte ülkede sirenler sürekli olarak, pandeminin tehlikeleri hakkında insanları uyarırdı

9 Mayıs'ta Rio Grande do Sul hükümeti yeni bir sosyal mesafe planı oluşturdu. Bazı bölgelerin diğerlerinden daha fazla etkilendiği göz önüne alındığında, yerel yönetimler vaka sayısına, hastane doluluk oranlarına ve diğer faktörlere göre eyaletleri taşıdıkları riske göre sarıdan siyaha kadar sıraladı. Bu ölçeğin amacı, mevcut pandemiye daha iyi yanıt verebilmek ve daha düşük riskli bölgelerdeki nüfusun biraz normal bir yaşama dönmesine izin vermektir.

Bu süreçte, Brezilya Başkanı Bolsonaro, COVID-19'un küresel etkisine ve sağlık uzmanları ve kuruluşlarının tekrarlanan uyarılarına rağmen, salgının ciddiyetini küçümsedi. COVID-19 tehdidini abartılı ve medyanın yarattığı bir "fantezi" olarak tanımladı. 15 Mart'ta Bolsonaro, ABD'ye yaptığı cumhurbaşkanlığı ziyaretinin ardından basın sekreterinin hastalığa yakalanmasının hemen sonrasında bulunduğu etkinliklerde önlem almadan (maske takmak gibi) katılımından dolayı eleştirilere maruz kaldı. O günün ilerleyen saatlerinde Bolsonaro, işletmelerin "histeriden" kazanç sağladığını iddia etti ve halkın "nevroz" ile tepki vermemesi gerektiğini söyledi. Bolsonaro'nun bu rahat tutumu ve konunun ciddiyetini önemsememesi çok sayıda eleştiriye konu oldu.

Değerlendirme:

Brezilya salgının en hızlı yayıldığı ve en çok can aldığı ülkelerden biri oldu. Bu sürecin bu şekilde gelişmesinde Başkan Bolsonaro'nun salgına yeteri kadar önem vermemesi önemli etkenlerden biri olarak gösterildi. Kendisini salgının önemi konusunda uyararak ve önlemlerin artırılmasını talep eden Sağlık Bakanı'nı görevden alması; yerine atadığı yeni Sağlık Bakanı'nı da bir süre sonra yine aynı sebeplerden dolayı görevine son vermesi salgının yayılmasını tetikleyici unsurlar olduğu belirtilmektedir. Buna ek olarak ülkede yeteri kadar sosyal izolasyon koşullarına da dikkat edilmemesi de salgının yayılım hızını ve etkisini arttırmıştır.

Kaynaklar:

https://en.wikipedia.org/wiki/COVID-19_pandemic_in_Brazil

<https://ourworldindata.org/coronavirus/country/brazil?country=~BRA>